

Een toverspreuk dat is pas leuk!

Wat ga je leren?

Je leert wat een rijmschema is en hoe je een elfje (soort gedicht) kunt maken.

Hoe lang ben je bezig?

Ongeveer 1 - 2 uur

Wat heb je nodig?

- lijntjespapier
- pen/potlood
- bibliotheek (keuzeopdracht)

INLEIDING

Soms wordt uit de boeken van één schrijver een aantal verhalen en versjes gekozen. Als die verhalen en versjes worden samengevoegd in één boek, noemen we dat een *bloemlezing*. Er bestaan ook bloemlezingen met werken van verschillende schrijvers. Hieronder staat een versje uit de bloemlezing 'Een visje bij de thee' van Annie M.G. Schmidt. Deze bloemlezing is samengesteld uit 21 boeken van haar en bevat 23 verhalen en 68 versjes. Het versje heet 'De heks van Sier-kon-fleks'.

In een versje of gedicht rijmen de regels vaak op elkaar. De manier waarop de verschillende regels op elkaar rijmen, noemen we een *rijmschema*. Er zijn allerlei verschillende rijmschema's.

Lees het stukje van het versje 'De heks van Sier-kon-fleks' op de volgende pagina.

De heks van Sier-kon-fleks

Dit is de heks van Sier-kon-fleks,
 Ze woont in Kopenhagen.
 Iedere dag doe zij wat gek
 En alle mensen klagen:
 O wat een heks, wat een akelige heks,
 Hoe lang moet dat nog duren?
 Wie wil de heks van Sier-kon-fleks
 Voorgoed het bos in sturen?

Op zondag neemt zij de kolonel
 En tovert hem om in een mokkastel.
 Op maandag doet zij niet zoveel
 Dan jakkert zij op haar bezemsteel.
 Op dinsdag eet zij een schooljuffrouw
 En laat het verder maar blauw-blauw
 Op woensdag neemt zij het mokka-stel
 En tovert het om in een kolonel

Uit: A.M.G. Schmidt, *Een visje bij de thee*, Uitgeverij Querido, Amsterdam, 1998.

OPDRACHTEN

Opdracht 1

In het versje van de heks van Sier-kon-fleks staan twee rijmschema's. Rijmschema's worden altijd aangegeven door gebruik van letters als a, b, c, d en e. De zinnen (regels) die op elkaar rijmen krijgen dezelfde letter. Soms staan die zinnen direct na elkaar. Dit noemen we het *a-a*, *b-b* rijmschema. Soms staat er tussen die zinnen een andere zin. Dit noemen we het *a-b*, *a-b* rijmschema.

- Onderstreep met een rood kleurpotlood in het versje van de heks van Sier-kon-fleks de regels met het *a-a*, *b-b* rijmschema.
- Onderstreep met een groen kleurpotlood de regels met het *a-b*, *a-b* rijmschema.

Opdracht 2

Een toverspreuk kent meestal ook het *a-a* rijmschema. Denk maar aan het bekende toverspreukje:

1. Hocus Pocus Pilatus Pas
2. Ik wou dat jij een ... kikker was

Bedenk nu zelf twee toverspreuken van twee regels met het *a-a* rijmschema die leuk, gek of spannend zijn.

Spreuk 1:

1. _____
2. _____

Spreuk 2:

1. _____
2. _____

Opdracht 3

Naast versjes met een a-a, b-b rijmschema zijn er nog vele versjes met een andere dichtvorm. Een voorbeeld van een andere dichtvorm is een *Elfje*. Een *Elfje* is een gedicht dat bestaat uit precies elf woorden die in vijf regels tekst staan:

1. De eerste regel bestaat uit één woord
2. De tweede regel bestaat uit twee woorden
3. De derde regel bestaat uit drie woorden
4. De vierde regel bestaat uit vier woorden
5. De laatste en vijfde regel bestaat weer uit één woord

Er bestaan verschillende soorten *Elfjes*. Sommige *Elfjes* gaan over een kleur dat noemen we een *Kleurenelfje*. Andere *Elfjes* gaan over een moeilijk woord dat noemen we een *Moeilijkwoordenelfje*.

Lees eerst de onderstaande *Elfjes* door, die gaan over een fiets en de kleur blauw. Probeer dan zelf een *Kleurenelfje* en een *Moeilijkwoordenelfje* te maken.

Fiets	1e regel 1 woord
Is niets	2e regel 2 woorden
In de stad	3e regel 3 woorden
Wordt ie steeds gejat	4e regel 4 woorden
Triest	5e regel 1 woord (samen 11 woorden)

Blauw	1e regel 1 woord
Door kou	2e regel 2 woorden
Doen vingers pijn	3e regel 3 woorden
Binnen is het fijn	4e regel 4 woorden
Gauw	5e regel 1 woord (samen 11 woorden)

Je ziet dat niet alle woorden uit een elfje op elkaar rijmen. Rijmen mag, maar hoeft niet. Maak nu zelf een *Kleurenelfje* en een *Moeilijkewoordenelfje*.

Kleurenelfje

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Moeilijkewoordenelfje

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

AFSLUITING

Neem met je leerkracht de opdrachten door en presenteer eventueel de twee door jou gemaakte elfjes aan de klas.

KEUZEOPDRACHTEN

Keuzeopdracht 1

De meeste sinterklaasgedichten hebben, net zoals enkele delen uit het versje van de heks van Sier-kon-fleks, een a-a, b-b rijmschema. Maak zelf een sinterklaasgedichtje met een a-a, b-b rijmschema van zes regels. Als je het moeilijk vindt om zo maar een sinterklaasgedicht te verzinnen, denk dan aan wie je een leuk sinterklaascadeautje zou willen geven en wat voor gedichtje daarbij zou passen.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Keuzeopdracht 2

Ga naar de bibliotheek in de buurt en zoek een bloemlezing met versjes uit de werken van meerdere schrijvers.

Wat is de titel van de bloemlezing?

_____

Wat is de schrijver van de bloemlezing?

_____

Lees een aantal versjes uit de bundel.

_____

Welk versje vind je het leukst en waarom?

_____

_____

_____

_____

